

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In solennitate Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

D. IOANNIS IVSTI LANSPERGII CARTHVSIA-

NI, CONCIONES PARÆNETICÆ,

QVAS IN PRAECIPVIS ANNI SANCTORVM-

quæ festiuitatibus habuit ad monastici po-
tissimum instituti pro-
fessores.

IN SOLENNITATE NATIUITATIS DOMINI
nostri Iesu Christi.

*Quæ pax promittatur hominibus bonæ voluntatis, & quomodo Christo de-
beamus conformari. Sermo 1.*

*Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ vol-
untatis. Luca II. Charissimi Fratres, nato Saluatore
nostro cœlestis exercitus Deo gloriam, hominibus
verò, non quibuslibet, sed bonæ voluntatis, cecinit
pacem.*

Et rectè quidem gloria Deo cantatur, quippe qui
solus potens, solus bonus, solus sanctus, solus habet
immortalitatem, solus est cui debetur omnis honor
& gloria, tametsi homo quoque insipiens illam ap-
petit indignè, cum sit lutum & nihil, diligens nimis

vanitatem, quærens mendacium, & frustra apponens magnificare seipsum
super terram, cum ante se Deum videat humiliatum, atque sub forma serui
exinanitum, natum videlicet in fantulum, vbera virginis lactentem, patris
inuolui, in præsepio reclinari, frigoribus & inædia affigi. *Gloria* igitur
*in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Adam vbi es? Non modo
dicere habes? Audiui Domine vocem tuam, & timui, & tui, & abscondi me. Ecce
quem fugiebas, vagit infans, requiescit in sinu matris, quærit reconciliari,
nescit irasci, etiam bona vult voluntate placari. Pax, inquit, hominibus bonæ
voluntatis. Noli ab eo fugere. Accede potius & formam exemplarq; benè vi-
uendi (adhoc enim natus est) in eo discere. Imitare humilitatem nascentis in
stabulo, sectare paupertatem iacentis in præsepio, amplectere mansuetudinè
in matris gremio recumbentis, admirare charitatem pro te vagientis. Si in
his minus potes, ora infantem, vt possis. Nam etsi matris vbera fugat, te ta-
men & mundum vniuersum gubernat. Excita in te bonam voluntatem, de-
uotionis exercitium, studium imitandi, quandoquidem pax est hominibus,
non solum magnorum operum, sed bonæ etiam voluntatis. In omni loco, in
omni tempore, in omni statu, omnes homines optant pacem. Quam pacem?
Vt nihil illis desit eorum quæ volunt, nihil adsit quæ nolunt. Hanc pacem
charissimi fratres nolite quærere in hoc seculo, in quo tota vita hominis est
militia, labor & afflictio spiritus. In futura autem vita hanc inueniemus: Non
est in*

Marc 10.
1. Tim 6.
1. Cor. 16.

Esaia 64.
Psalm. 4.
Phil. 2.

Luca 2.

Gen 3.

Virtutum
splendor
quantus e-
micet, in
nascente
Christo.

Pax quanta
ab Angelis
hominibus
promittatur
August.

est in hoc mundo hæc pax quærenda: nec bonæ est voluntatis optare ac niti, vt omnia tibi secundum tuam voluntatem eueniant, sed potius quicquid euenierit, discendum tibi est ferre, & propter Deum velle. Et si quid occurrit fortasse triste, quod propter seipsum non fuerit optabile, propter Deum fiat optabile & desideratum. Itaque non est pax in non sentiendis, sed in æquanimiter tolerandis aduersis. Quid ergo (quisquis es) conqueri potes, te non posse habere pacem? Si quæris euadere aduersitatem, nusquam pacem inuenies. Nam si aduersitatis impatiens es, intolerantiâ tuâ comitatur te, & extra pacem, vbicumque fueris, constituet te. Ad te ipsum igitur redi, & hostes tuos inter nos, impatienciâ dico tuâ, voluntatē propriâ, priuatū amorē in te occide. Quæ pace adæpta molestia quæ foris occurrūt, nō erūt moleste, quia id vnde esset molestē: in te mortuū est. Quocirca fratres charissimi, si multo nobis tēpore condescenditur, si acquiescitur desiderijs nostris, si portamur & supportamur, si paritur nobis, vt nihil quod nobis contrarium est, fiat, nemo nos molestet, non est pax vera nec stabilis. Vera pax in sola sui ipsius abnegatione consistit. Quanto te ipsum abnegaueris, tanto pacem senties maiorem. Quanto autem propria in te dominatur voluntas, tanto à vera pace semper eris distantior. In omni igitur pressurâ, sub omni molestia cogita, quia sine Deo nihil sit: & eius amore patientiam habe, contemptum aut iniuriam dissimula. Esto quasi surdus & non intelligens. Sine alios exultare, si te humiliauerint, si te presserint, tu cum his qui oderunt pacem, esto pacificus, quia pax non impijs, sed hominibus bonæ voluntatis. Charissimi fratres, dies hic pacis & reconciliationis est. Deus enim & homo in Christo vnum facti, signat quod recordatus Dominus misericordiæ suæ, iustitiam quasi seposuerit, & in mansuetudine saluare venerit animas nostras. Nulla ea propter in nobis resideat similitas, nullus rancor. Nec tamen sufficere peccanti ignoscere, nisi eum à quo offensus es, etiam dilexeris. Non potes dicere: Ego non loquar illi, non occupabo me penitus cum illo, fugiam vbi ille fuerit. Quare hoc non licet? Quia constituit tibi Deus mensuram & modum cum proximo tuo, quæ faciet ipse similiter tecum. Quomodo tu te exhibueris fratri, ita se tibi exhibebit Deus. Dicis itaque: Nolo colloquium, nolo communicationem habere amicitia cum hoc homine. Si gratia & amicitia Dei carere posses, forsitan hoc vitium esset dissimulandum. Vitium dico, quia si etiam non Deum, naturam tamen ipsam offenderet. Non vis consuetudinem seu conuersationem (vt aiunt) habere, cum fratre, faciat & hoc tibi Deus. Nam qua mensura mensus fueris, remetietur tibi: & qualem exhibueris te proximo, talem tibi facies Deum. Et quid si Deus quoties propterea dicat tibi: Ego me non intromittam de te, nihil tecum habeo? Verè nihil habet nobiscum Deus, sed nos habemus cum eo: quia ipse sine nobis perfectus est, non nos sine illo. Ipse seruitio nostro non eget, sed nobis necessarium est, vt seruiamus ei. Et quamuis ita sit, charitas tamen eius non sinit illum, quin habeat etiam agere nobiscum. Itaque, si offendit te frater, offendisti & tu Deum. Si in gratiam redire vis cum Deo, reconciliare & tu proximo. Si offendit proximus, aut fortasse solum tu ita accipis in corde tuo, quasi te offenderit proximus, cogita quia tu Deum quotidie offendis multifariam, qui pro te non solum natus, sed etiam est & mortuus. *Diligamus igitur non solum lingua, sed opere & veritate.* Communia

Pacem nequaquam consistere in non sentiendis sed in æquanimiter tolerandis aduersis. Pax stabilis quo pacto obtineri possit. Pax vera in quo sita sit.

Psal. 37.
Psal. 119.
Esaia 48.
Luca 1.
Medelam vt frustra petat à Deo qui fratri suo seruat iram. Luc. 6.

1. Pet. 3.
1. Ioan. 3.

T c signa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Charitatis
signa pro-
ximo nega-
re, vt fas nō
sit.

signa charitatis non licet proximo negare, nisi cum amissione ipsius charitatis. Non oportet hic ad singularia descendere, quia nemo est qui ex corde suo non sentiat, quæ sint indicia dilectionis, quæ rancoris, tametsi rancor ipse palliet se sub specie aliena, & mentiatur zelum atque virtutem. At videt Deus, qui scrutatur renes & corda, penetrans & inuestigans intima nostra, inuulgens motus intentionesque animorum & medullas cogitationum.

Sollicitudo
cuiuslibet ha-
benda que sit

Charissimi fratres, sit occupatio nostra circa Christum: cura nostra de, quomodo nihil contra beneplacitum eius agamus, quomodo nihil negligamus, quomodo eius beneplacitum discamus, eius honorem promoueamus, eius irreuerentiam auertamus. Sit nostra sollicitudo, quomodo nobis distractionis & inutilium cogitationum occasionem non præbeamus, quomodo ledenda charitatis materiam nemini tribuamus, quomodo turbationis, suspitionis, indignationis, amaritudinis & si quid eiusmodi est vitiorum, à nobis, & si fieri potest, à fratribus quoque, ne demus occasionem, excludamus, zelatur vnusquisque puritatem sui cordis. Nam pro aliorum contumacia & pro sui emendatione nunquam zelari, quanta est cæcitas? Aliorum delictus explorare, in aliorum actus oculatum esse, seipsum non perspicere, quanta iniquitas? De coquina inuestigare, de sibi non commissis animam negligere, de actibus alienis & rumoribus inquirere, de spiritualibus & animæ profectu nihil sollicitum esse, pro vitiorum extirpatione curam non agere, rebus diuinis non affici, fabulationibus & inutilibus recreari, & vacare, quanta infirmitas, ne dicam carnalitas? Hæc charissimi idem recentio, non quod hæc inesse vobis dicam, sed quod cauenda præmoniam. Nam de mirabilibus vitijs, vt sunt murmuratio, detractio, conspiratio & eiusmodi, superfluum atque indignum puto, præsertim in hac solemnitate, loqui. Hoc tantum dico vt moneam, nihil nobis posthac commune debet esse cum vitijs, qui in puero Iesu nobis nato habemus exemplum & formam virtutis. Huius imitemur humilitatem, quæ est & gloriam non quærere, & contemptum acquiescènter ferre. Huius sequamur paupertatem, quæ est penuriam atque defectum patienter sustinere, & extra Deum nullam etiam creaturam amare.

Virtutum
exemplum
& forma in
puero Iesu.
Humilitas
quid.
Paupertas
quid.
Obedientia
quid.
Mititas quid

Huius imitemur obedientiam, quæ est etiam non iussa, imò placita quæcumque superiorum præueniendo desideranter, & nullam electionem aut voluntatem quam Dei ac superiorum, velle habere. Huius amplectamur mititatem, quæ est non solum contumeliam nullam inferre, sed etiam sibi irrogatam non retaliare, non vlcisci, sed patienter tolerare & obliuisci. Cuius charitatem & cæteras virtutes vt mereamur imitari, abscondamus à nobis occupatiōem atque occasionem non proficiendi, atque continuè orando, continuè ad Deum gemendo ei vim faciamus, vt vel importunitate nostra victus dignetur nobis largiri, quo illi debeamus conformari. Statutorum patrum sanctorum obedientia, religionis, disciplina, cæremoniarum ritus ac obseruantias, & cætera id genus monastica, quilibet modica, non negligamus, absit vt contemnamus. Nam si ea quis paruipendit, quia sunt modica, ipse se accusat, quia nec seruat maiora. Nam interna deuotio, amor ad Deum, charitas ad proximum, obedientia ad prælatum, zelus obseruantia, custodia disciplina, castitium religionis, quando probabuntur, aut credi possunt alicui inesse, si nec

Qui in reli-
gione modica negli-
git, maiora
seruare ne-
quit.

ea ibi cernuntur, quæ manifesta debent lucere foris? Nemo se fallat, nemo decipiat, nemo credat se devotum, nisi ad quæcunque Deo placita inuenerit se feruentem ac promptum. Nemo se putet religiosum, qui linguæ suæ non posuerit frænum. Nam *qui non refrænat linguam suam, huius vana est religio*. Nemo se arbitretur spiritualem, si in corde portet amaritudinem. Nam si inter vos zelus & contentio, nonne carnales estis? Hæc charissimi fratres sæpe dicenda sunt, quia salutaria sunt. Acerba sunt fortasse hæc quibusdam auditu, verum acerba est etiam quæuis medicina, fructum tamen adfert sanitatis. Declamationes & commendationes virtutum audiuntur fortasse libentius, at vitiorum mortificationes tam est salubre doceri, quam necessarium est vitia extirpari. Itaque sint hæc verba exhortationis, non correptionis: ut si non dictum est, quod emendetur, dictum sit ut caueatur. Cæterum in tanta solemnitate quasi modo geniti infantes, cum Iesu tam amabili, quæ venerabili infanulo renouamini spiritu mentis vestræ, ut eidem nunc coniungi mereamini per gratiam, & postea per gloriam, eodem præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

Vera deuotio quæ.

Iacob. 1.

Religiosi quid cauere debeant.

Ephes. 4.

IN EADEM SOLEMNITATE.

Quomodo fructum Natiuitatis Dominicae obtinere debeamus:

Sermo II.

Natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus dominus in ciuitate David. Lucae II. Charissimi fratres, si cor nostrum ad Deum esset purum & rectum, quomodo creaturæ rationalis debet esse ad creatorem, serui ad dominum, filij ad patrem, egeni ad liberalem diuitem, miseri ad saluatorem, non sine maxima concussione, commotione, compunctione & exultatione cordis, hæc possemus verba audire: *Natus est vobis hodie Saluator*. Si igitur nihil aut parū mouemur, signis est, quia neque desideramus Deum, neque sentimus, imò nec nos ipsos cognoscimus. Nempe quia quid factum sit nobis, quid datum, non sentimus. Charissimi fratres, vtinam illuminet Dominus corda nostra, & expellat omnem malitiam à nobis, emolliat duritiam nostram, vt non solum pro nobis, sed etiam intra nos natum sentiamus, admiremur & gaudeamus. Charissimi fratres, vt ante dixi, vtinam optare possim & mihi & vobis cor purum, cor simplex, cor feruidum, cor deuotum, atque ad omnia Dei beneplacita paratum, in quo Dei filius nasceretur, vt ab eodem illuminati & accensi, pro exuberantia beneficiorum eius, in ipso & etiam intra nos ipsi gauderemus. *Ecce natus est vobis*, inquit angelus, non regibus loquitur, aut seculi huius diuitibus, non superbis & potentibus, sed pastoribus simplicibus & in nocte vigilantibus. Itaque vobis, inquit, non dormientibus in mollibus lectis, non carnis luxum & superflua querentibus, non mundi amicis & læta sectantibus, sed vobis pauperibus, despectis à mundo, ignobilibus, humilibus, & super gregē vestrum, videlicet cogitationum, loquutionum, operum, affectionum, & intentionum vigilantibus, iustitiamque & virtutes esurientibus, natus est Saluator mundi. Quare Saluator? Vt eripiat & seluet vos ab omni miseria, egestate & calamitate. Induxerat enim vos o-

Quibus natus est Christus.

Christus cur dicitur sic Saluator.

Gen 3
1. Cor. 15.

Quantam
homo pec-
cando in-
currerit ca-
lamitatem

Esaia 64.
1. Cor. 1.

Lucæ 10.
Esaia 1.
Esaia 53.

Lucæ 13.

Esaia 53.
Esaia 44.
Mich 7.

Pfal 102.
Ioan. 14.
Deut. 31.
Ioel. 2.
Eccli. 31.

Dignatio
Christi erga
nos quanta

Quomodo
natalem
Domini di-
gi. ecele-
briemus.

Sim primus homo, Adam pater vester secundum carnem, in calamitatem, ex qua nec ipse, nec vos ipsi potestis vos liberare. At natus est hodie vobis saluator, qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid. Videamus in quantam calamitatem deue neramus, postquam per peccatum à Deo cecidimus. Eramus in paradiso immaculati, tuti, immortales, id est, non potentes mori, non corrupti, non lædi, in beatitudinem cœlestem transferendi. At verò peccando facti sumus exules à paradiso extrusi, quibus regni cœlestis nec introitus patebat, nec aditus cognoscebatur. Verum natus est hodie, qui exul propter nos, vt exulet nos & dispersos colligat, & in patris sui regnum, in cœlestique paradisi nos introducat. Facti etiam peccando eramus impotentes, infirmi & imbecilles: quare hosti nostro diabolo haudquaquam potuimus resistere. Natus est, qui diabolum vincat & liget, adeoque eius frangat tyrannidem, vt volentibus nemini deinceps valeat nocere. Eramus etiam peccando facti impotentes, vt nullum bonum potuerimus facere, per quod iustificaremur, quandoquidem *vniversa iustitie nostræ sunt quasi parvus menstruatæ*. Verum qui hodie natus est, factus est nobis iustificatio & sanctificatio. Eramus infirmi (vt parabola Evangelica sub typo eius, qui descendit ab Hierusalem in Hiericho, subindicat) spoliati & vulnerati, quia *à planta pedis vsque verticillibus non erat in nobis sanitas*, nullaque integritas. At natus est, qui vulnera propter peccata nostra, cuius liuore sanemur. Eramus spoliati innocentia, originalique iustitia, & mirabilibus bonis, quæ omnia peccando amissimus. Præterea capti & subiugati tenebamur: sed natus est, qui pro paradiso oculum restituat, & spolia prædoni nostro auferat, nosque ab omni captiuitate liberet, & Spiritu sancto ac donis quam ante potioribus impleat. Eramus vulnerati, & infecti malicia atque concupiscentia mala, sed natus est, qui vulnera propter iniquitates nostras, deleat vt nubem iniquitates nostras, propingat in profundum peccata nostra, sanetque omnes infirmitates nostras. Eramus ignari, cæci & errabundi: sed natus est, qui est lumen oculorum nostrorum, qui est nobis via, veritas & vita, sapientia, ductor, doctor & procedor. Itaque charissimi fratres gaudete & exultate, quia natus est vobis hodie Saluator. Si quis adhuc infirmus, si quis ignarus, si quis egenus aut calamitosus, si quis durus, aut malis passionibus infectus, si quis denique peccatis fuerit oneratus, accedat & supplicet huic infantulo, remediumque accipiet, quia in ea ætate voluit Deus noster apparere, in ea forma videri, & ijs conditionibus nasci, vnde non possit timeri. Nihil regale, nihil fastuosum, nihil magnificum, nihil mundanum præ se tulit, sed infantiam cum paupertate, solitudinem in exilio, simplicitatem in matris gremio, vt omnibus liceat accedere, & nemo trepidet à maiestate ipsius. Agite quæso charissimi fratres, & singulari deuotione vos erga Christum excitate, vt non solum quod dicitur pro vobis, sed intra vos etiam Saluator nascatur. Nemo sit hodie adeo infecundus aut sterilis, cuius cor non salubre aliquod propositum concipiat et pariat hodie. Nemo tam frigidus, qui renouatione bonæ voluntatis non recalcascet. Nemo tam negligens, qui ad vitia curanda, & restaurandas negligetias suas sese non accingat. Scit vnusquisque vnde (si hodie à mundo debet euocari) sibi metuat. Scit si omnia eius secreta nudentur, vnde erubescat. Scit quantum adhuc à verarum virtutum perfectione distet, quanta à san-
ctorum

florum vita, ac viuendi modo difsimilitudine torpeat. Erigat fe igitur contra fe, & fibi emendationis vitæ formam inftituat. proponat, incipiat, & ad progrediendum orationibus, gemitibus, conatibus atque quibuscunque potest ftimulis, in via proficiendi femetipsum vrgeat. Hoc est festum diem Domino agere, hoc est Dominum Saluatorem dignè falutare, hoc est, in cœlis gaudium angelis facere, hoc est, Christo intra nos conuiuim inftituere, quando renouatione hominis interioris, quicquid Deo in nobis displicet, ipsi damnamus, abijcimus, fugimus: & quicquid ei placere nofcitur, quærimus, amplectimur, custodimus. Ad hæc nos excitet æterna etiam solennitas, vt si per totum annum in vetustate & tepore ambulauimus, hodie quando cœli melliflui facti sunt, & misericordia Domini plena est omnis terra: hodie, inquam, quando ostendit nobis Dominus misericordiam suam, & falutare suum dedit nobis, in nouitate spiritus renascamur, abijcetes omnem inordinatam delectationem, omnem alienum amorem & consolationem quamcunque extra Deum in creatura. Persequamur vitia & prauas inclinationes nostras, abnegemus desideria propria, custodiamus omnes sensus nostros sub fræno timoris, ne non solum ad illicita, sed etiam ne ad ociosa & inutilia se conuertant. Custodiamus linguam ab occasione loquendi, quia *in multiloquio non deest peccatum*. Volat irreuocabile verbum, & vno momento sapè effunditur, unde aut in se, aut in alijs incurabile vulnus infligitur. Tempora ociosa non transeant: nec talis sit nostra occupatio, quæ vel non propter Deum assumatur, aut in Deum dirigatur: vt si etiã in actione fuerimus externa, mens tamè nostra semper ad Deum redeat, nec vnquam, vt redire non possit, se ad eum effundat, quin potius inter externas occupationes transeunter versata, ab intimis non recedat: sed quæcunque foris occurrunt, ita foris relinquat, vt nihilominus etiam quicquid in illis potest inueniri, quod ad Deum valet referri, intus trahat: præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

Esaia 6.
Psalm. 84.
Roma. 6.

Prou. 10.
Horatius.

IN EADEM SOLENNITATE.

Quomodo necessarium fuerit Christum nasci, & quomodo eidem debeamus conformari. Sermo III.

Ecce annuncio vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie saluator, qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid. Luca 2. Magnum nobis gaudium nunciatur, quia magni regis introitus expectatur. Magna nobis solennitate occurrendum est, magna reuerentia est suscipiendus, & magnopere nobis prospiciendum, ne fecerim indecens ve quid in nobis maiestatis eius offendat oculos, quare nobiscum non maneat, sed sine benedictione, sine gratia, imò cum offensione iratus aut recedat, aut prorsus ad nos non diuertat. Charissimi fratres, quod quisque amaerit, de hoc gaudet. Quod amat quis & desiderat, desiderat quidem dum abest, amat autem & lætatur cum adest. Qui mundi gloriam amant, qui opes & honores desiderant, semper in desiderijs æstuant: & dum assentantur, gaudent ac felices se arbitrantur. Habet tamen hic amor infelicitatem hæc secum quod quantumlibet assequatur. nõ decrefcit, sed continuè cupi-

Amoris
mundi in-
felicitas
quanta.

Eccle. 10.
Iuuenalis.

Iacob. 4.
Deus cum
mundo a-
mari non
potest.
Natiuitas
Christi cur
pastoribus
primo nun-
ciata fuerit.
Matt. 7.
Lucæ 2.

Ioan. 16.

Luc. 2.

Exultatio-
nis in Chri-
sti natiuita-
te occasio
quanta.
August.

Incarnatio
Christi quã
fuerit neces-
saria.

Ioan. 1.

ditas augetur. Vnde tam infelix est, tamque inquietus, qui caduca hæc & temporalia habet, quam qui non habet. Siquidem *auaro tam deest quod habet, quam quod non habet* Et, (*Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.*) Pari modo de honore, de voluptate, & cæteris id genus rebus mundanis sentiendum est, quæ momentanea quidem læticia, dum affluunt, recreant: sed mox iterum ad plura desideranda insatiabilem appetitum discruciant. Inter hæc etiam id longè miserrimum est, qui hæc temporalia amant, Deum amare non possunt. *Amicitia nanque mundi huius inimica est Deo. Et quicumque amicus vobis esse huius seculi, inimicus Dei constituetur.* Quamobrem sancta Christi natiuitas, non Herodi, non avaris Scribis & Phariseis, non diuitibus huius seculi annuntiata est: sed pauperibus, pastoribus, simplicibus, humilibus & vigiliantibus. Si enim diuitibus & seculi potentibus atque amicis nunciaretur, nonne margaritæ ante porcos spargerentur? Nunquid non sanctum canibus daretur? His igitur annuncianda erat, qui illam crederent, qui amarent, qui susciperent, qui gauderent. Videte modo vos charissimi, quomodo corda vestra, id est, vniuscuiusque vestrum cor sit affectum. Ecce dico vobis: *Exultate vobis gaudium magnum, quia natus est vobis hodie Saluator.* Introspectite in corda vestra, vtrum exultetis, vtrum exiliat cor vestrum in læticia & deuotionem nec ne. Si non exultat cor vestrum, dolete, quia non gaudetis de eo, de quo & in quo gaudere solo deberetis. Et occurrere nihilominus ei humiliter, offerentes pro læticia hunc vestrum moerorem. Potens est enim facere, vtriusque tristitia vestra vobis vertatur in gaudium, & tale sit gaudium, quod nemo auferat à vobis. Audimus autem hinc simul gaudendi rationem, seu materiam gaudiorum, quia dicit: *Natus est nobis hodie Saluator.* Nulla gaudendi materia potior, quam si à magna periclitacione quis liberatur. Quanto salus nostra inter fluctus in ambiguo versatur, tanto si ad tranquillitatem fuerit restituta, saluatio erit suauior. Quum igitur certa nobis damnatio interminata fuerat quanta est gaudiorum occasio, quod natus est nobis, qui nos redimat, & pro morte nobis vitam, pro cruciatu consolationem, pro captiuitate æternam libertatem, læticiam, & plenam beatitudinem largiturus sit perpetuum? Charissimi ab initio mundi, mox vt peccato natura vitata fuit humana, generali damnationis sententia perculsa iuit ad mortem: nec vnquam ad Deum redire, nunquam beatitudinem, ad quam creata fuerat, recuperare possent, nisi natus esset Dei filius, qui in ea natura, quæ peccauit, & quæ delictrix fuit, pro peccatis innocens ipse satisfaceret. Non ergo potuimus saluari (vt dixi) nisi ea natura, id est, humana, quæ peccauit, satisfaceret. Oportebat igitur eum, qui pro peccatis satisfaceret, hominẽ esse: Oportebat etiã eiusmodi esse, qui peccatũ nullũ in seipso haberet, & satisfactionẽ quæ inmensa foret virtutis, Deo immenso, pro peccatis, quæ vltionẽ infinitã, id est, interminabilem exigebant, offerret. Sed non fuit vlla creatura, quæ hoc posset. Venit igitur idem, qui est naturæ humanæ creator, & quo culpam, quam punire debuit, iuste dimitteret, parceretq; nobis, peccata nostra in se punienda suscepit. Quod, vt cõgruẽ fieret, factus est homo, vt in se haberet naturã, quæ delicta erat: quæ tamẽ in seipso, id est, sua sola virtute ac mensura nõ habebat vnde satisfaceret, nisi diuinæ naturæ vniretur. Itaq; naturam humanam, vt dixi, Deus

Deus assumpsit, ut per eandem esset homo, qui deberet satisfacere, & per suam propriam naturam maneret simul Deus, qui posset. Neque enim aliter iuste potuit misereri homini, ita ut iustitia simul cum misericordia sentiret, quam per viam satisfactionis, quam tamen nemo alius potuit, quam Deus; nemo alius debuit, quam homo. Factus est ergo Deus homo, ut esset & qui posset, & qui deberet satisfacere. Nobis igitur sub sententia aeternae damnationis constitutis, & nullam spem liberationis in nobis ipsis habentibus, nobis, inquam, iam desolatis, damnatis, à Deo elongatis, & in captivitate diaboli mancipatis, hodie dicitur: *Euangeliz. o vobis gaudium magnum, quia natus est vobis hodie Saluator.* Si viscera in nobis sunt humana, nonne gaudebimus? Nonne gratias agemus? Nunquid non redamabimus eum, qui prior & gratis dilexit nos? de quo scriptum est: *Propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos Deus, misit filium suum in similitudine carnis peccati.* Hoc est: Deus Pater misit Filium suum, & Filius vltro se obtulit pro nobis, veniens in veritate naturae humanae: in vera quidem carne, sed non in carne peccati, quia non de illa infecta massa peccati carnem assumpsit, quae in Adam peccauerat. Habuit tamen (ut dixi) veram carnem, id est, nobis connaturalem ex Mariae Virginis purissimo sanguine intra eius vterum Spiritu sancto formatam, quae non fuit caro peccati, sed similis carni peccati. Natus est, inquit, vobis, qui vos redimat. Natus est vobis, qui vobis in seipso viam ad regnum caelorum imitabilem ostendat. Inuisibilis in sua natura Deus, factus est homo visibilis, qui vobis loquatur, vos doceat, vobis exempla viuendi in seipso, & itinera beatæ vitæ ostendat.

Videamus igitur nunc dilectissimi, quid in vitæ suæ exordio, quid in mundi ingressu nos infantia Saluatoris doceat, & quid in se nobis imitandum proponat. In hoc ipso, quod propter nos venit, quod naturae incommoda suscepit, quod nostra peccata portare, & sanguine suo expiare voluit, seipsum in mortem tradere, nosque perinde à morte redimere, quantæ charitatis exemplum nobis ostendit? De obedientia deinde quid? *Exijt, inquit Euangelista, editum à Cesare Augusto.* Adhuc in utero matris portabatur, & pro obedientia prophano homini, tamen in potestate constituto exhibenda, matrem voluit impregnatam peregrinari, & se in exilio nasci. Videtis ne, quod matrem partui vicinam maluit viarum periculis exponere, quam obedientiam deserre? Nonne mater creatoris dicere aut cogitare potuisset: Ego terreno homini obedire non teneor, quæ omnium creatorem ac dominum gesto in utero: Cur obediam mortali, quæ mater sum Dei omnipotentis? Nequaquam hoc dixit, sed humiliter (licet dignissima) vili homini, propter potestatem & diuinam ordinationem, tanquam superiori obediuit. Profectus itaque Bethleem Ioseph cum Maria coniuge sua, virgine pregnante, profectus cum nobilissimo suo thesauro, quem non decuit post se aut se extra curam suam relinquere, quid fecit? Quæsierunt in oppido hospitium, sed non fuit, quia munda pauperes recipere possent. Diuitibus terrena seruabantur hospitia, quia mundus mundus arridet. At Christi parentes, quia de hoc mundo non erant, extra oppidum ad diuersorium pauperum ipsi pauperes se receperunt. O beata paupertas in Dei filio & parentibus eius consecrata. Quid multa? Venit nox illa sanctissima, qua diuites & mundi amici in lectis mollibus quiescebant: Virgo autem hæc præ omnibus mulieribus benedicta, cum suo sponso se iunctim

Natiuitas Christi quæ fuerit necessaria.

Luca 2.

1. Ioan. 4.

Galat. 4.

Caro Christi vera sed à delicto immunis.

Leo Papa.

Infantia Saluatoris quid nos doceat.

Esaia 53.

Charitas Christi quanta.

Luca 2.

Obedientia Christi quanta.

Christi paupertas quanta fuerit.

in ca-

Partus vir-
ginis Mariæ
qualis fue-
rit.

Confidentia
& resignatio
B Mariæ
quanta.

Mariæ ob-
sequia in-
fantulo leſu
exhibita.

Quid in
vitæ ſuæ ex-
ordiſo Chri-
ſtus nos do-
ceat.

Via regia ad
regnum cœ-
lorum qua
Roma. 8.

Carnis deſi-
deria morti-
ficanda que
viti ſunt.

in caſula ſeu rigurio illo pernoſtabant. *Completiq; ſunt dies Mariæ vt pareret, & peperit filium ſuum primogenitum*, id eſt, ante quem alium nullum genuerat, nec poſt hunc alium erat genitura ſecundum carnem. Peperit autem ſine dolore, ſaluo pudore: ante & poſt partum virgo intacta, virgo inuiolata, virgo integra & perpetua permanens. Nemo obſtricum hic adſiit, nemo iuravit, quia nullius hominis ope indiguit, quæ de homine non concepit. Et ſicut ſine carnis delectatione concepit, ita ſine dolore etiam genuit. Nihil ſibi pro partu, nihil pro diutina peregrinatione, nihil pro infante naſciturus parauit, aut ad iter ſumpſiſſe ſecum putanda eſt: ſed quæ præter communem naturam legem conceperat, fortaliſis pariendi etiam tempus ſecundum legem non computabat. Omnia Deo committebat, quomodo, quando & ubi vellet naſci: propterea nihilominus licet prægnans & mox paritura conſeſſit peregrinari. Nec tamen propterea improbamus, ſi quis dicat eam non ignoraſſe conſilium Domini, vt peregrè & extra patriam conſtituta pareret. Chriſtusq; in Bethleem Iudæ naſci vellet: atque idem mundos ſaltem pannuculos ob infantis, quem inuolutura erat, dignitatem, præparatos conſpectaſſet: reliqua ſibi neceſſaria futura Deo commendans. Adueniente itaque illa hora & nocte, qua Deus voluit naſci, non eſt ipſa credenda ignara ſublimis myſterij. ſed potius tenemus totam in Deo raptam, ſubitoq; cum admiratione vehementi ante ſe in terra vidiffe nudum infantulum ineffabili modo ex ſe genitum, huncq; adoraſſe cum lachrymis, & reuerentia (qua decuit) uiaſſe, atque eundem aut præparatis, aut ſuis pannis, quibus ſe velare ſolitaerat, illum inuoluiffe, lactaſſe, amplexatumq; & oſculatum in præſepe: quæ illæ cunæ deerant ipoſuiſſe. Si expenderentur ſingula, quantam quaſo, & in quam multiplici genere cerneret paupertatem, verecundiam, humilitatem, ſimplicitatem, modeſtiam, fortitudinem & compaſſionem: quæ omnium Saluatoris nativitate enitent? Vide quomodo carnis delicias, quomodo blanda & mollia, quomodo pompoſa, quomodo honores, quomodo hominum fauores, laudes ac nominationes, quomodo potentatus aut opes, quomodo denique omnem gloriam mundi Saluator adhuc infans contempſit, reſpexit, fugit: quomodoq; paupertatem, carnis afflictionem, vilitatem, ſubiectionem elegit, eligendamq; nobis non verbo ſed exemplo prædicauit, quum in poſtate eius eſſet naſcendi & tempus & locus. Omnia ad mundi contemptum, & ad carnis moleſtiam retulit. In hyeme, in nocte, in exilio, in ſolitudine, in ſtabulo, ubi nec focus, nec ſtruga, ubi nec oportoria eſſent nec pellicia. Peregrè etiam & pauper voluit naſci, & pauperem condolentemq; matrem affligere, afflictus denique ipſe etiam matris dolore voluit amplius affigi. Præter mei hæc via eſt regia ad regnum cœlorum. Quiſquis aliam docuerit, quiſquis aliam ſequutus fuerit, non Chriſtum ſequitur, nec ſpiritum Chriſti habet. Væ nobis, qui præ cæteris hominibus vocati ſumus, vt imitatores ſimus Chriſti, ſi contingat nobis exprobrari in hora mortis noſtræ, quod plus cæteris, aut cum cæteris commoda & conſolationes carnis ſimus ſequuti. Emendemus obſecro per infantiam Chriſti, ſi qui in nobis curam carnis faciunt in deſiderijs, ſi qui pro cibi ac potus lautioris refectione, ſi qui pro carnis & commodorum propriorum ſolatijs ſunt ſolliciti. Nam pro his murmurare, digladiari aut detrahere, omnibus, præcipuè Monacho impiſſimum atque

atque nimis est damnabile: qui iubemur ne de craftino quidem etiam pro
necessarijs esse solliciti, sed Deo ac superioribus nos committere: atque de
providentia diuina, (in quam omnem curam debemus nostram projicere)
cuncta expectare, suscipere, & illi gratias agere. Hoc nobis largiatur pijs-
simus Iesus Dei & Virginis filius, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Quid in natiuitate Christum nos sua docuerit. Sermo IV.

Multifariam multisq; modis olim loquens Deus Patribus in Prophetis: nouissi-
me autem diebus istis loquutus est nobis in filio. Hebræ. I. Longa expecta-
tione fratres charissimi distentabatur populus Deo amicus, hoc est,
& ij qui in mundo vivebant & ij, qui erant in limbo præstolantes sui redem-
ptionem: & utrorumq; affligebatur animus desiderio redemptionis. Spes e-
nim, quo differtur, affligit animam. Sed ecce, qui olim multifariam, id est, per
somnia, per imaginariam, & per apertam visionem, per vocem, & in spiritu
Patribus loquebatur, iam non ultra dicit: *Expecta, reexpecta*: sed: *ego, qui lo-*
quebar, ecce adsum.

Magna fratres charissimæ gratiæ erga nos diuinæ est hic commendatio.
Quoniam quidem cum sub damnationis maledicto omnes nos viueremus,
moreremurq; præuaricatores, cum tenebris essemus ignorantia obnubila-
ti, cum à patria exules, cum peccati denique lege quasi cathena ac funiculis
adæ duceremur captiui: & ad extremum cum diabolicæ feruitatis iugo ni-
mis miserè teneremur prægrauati, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit
nos Deus, misit filium suum ad nos, qui damnationis à nobis maledictum tolle-
ret, faceretq; ut posthac nihil foret damnationis his, qui sunt in Christo Iesu. Misit
inquam, filium suum, qui doceret nos iter rectum & vias iustitiæ, per quem
à tenebris erepti ignorantia, & in admirabile lumen suum vocati, ambula-
remus in lumine ipsius: & soluta nihilominus captiuitate, in gratiam ac li-
bertatem adoptionis filiorum assumpti, ad patriam festinaremus, sequentes,
quo præcurator ipse pro nobis introijt Iesus Christus Dominus noster.

Itaque venit filius Dei in mundum peccatores saluos facere, venit quærere
ac reducere, quod perierat, venit disperfos congregare ab Oriente & Occi-
dente, ut recumbant cum Abraham, Isaac & Iacob in regno cœlorum. Venit ut
nos doceret vias suas, & ut nos ambulemus in semitis eius. Quapropter fra-
tres charissimi, si non auribus surdi fueritis: *hodie, inquam, si vocem eius au-*
diatis nolite obdurare corda vestra, sed suscipite in silentio vobis insitum ver-
bum, quod postea docuit vir in templo. Loquitur enim hodie infans in sta-
bulo, quod postea docuit vir in templo. Docet hodie puer exemplo, quod
post triginta annos prædicauit verbo. Quid docuit? Hoc ipsum, quod di-
scipulus ille, quem diligebat Iesus, dixit: *Nolite diligere mundum, neque ea quæ*
in mundo sunt. Qui enim diligit mundum, non est charitas Patris in illo. Transi mun-
ds & concupiscit contra eius. Qui vult amicus esse seculi huius, inimicus Dei constitu-
tur. Clamat vile stabulum clamat arctum præsepium, clamat alienum & cõ-
mane hospitium: *Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse*
discipulus. Videte fratres infantulum, quale nobis dedit exemplum. Omnium

V u rerum

Paupertas nobis imitanda relinquitur a Christo infante.

Gloria mundi quam labilis ac momentanea sit.

1. Pet. 1.

Matt. 11.

Carne prudentia moris ut sit

Rom. 8.

Marc. 16.

Abnegatio sui qui fiat.

Vexillum Christi ut

crux sit &

tribulatio.

Acto. 14.

2. Tim. 3.

Eccle. 2.

Ioan. 12.

Ut quis amando animam suam perdet illam.

Caelestia

caducis om-

nibus vale-

factis a no-

bis pure di-

ligenda.

Ioan. 8.

Matth. 6.

rerum diuitijs praetulit paupertatem. Videre quale iudicium sint accepturi qui, cum omnibus renunciauerint, quae possidebant, inueniuntur non solum habere necessaria sed superflua, & ea, quibus non indigent: nec ob aliud habent, nisi ut habeant.

Charissimi fratres si paupertatem volumus, discamus hanc ex Domino nostro Iesu Christo, cui multa defuerunt etiam ad magnam necessitatem quia non est paupertas, ubi nihil deficit. Non sumus igitur quæruosi, & murmurando impatientes, alioqui frustra hic sumus, vepote votorum nostrorum neglectores & propterea iram Domini praestolantes. Iterum nos docuit infans noster, quod gloria mundi est ut flos foeni, & vapor ad modicum apparet. Ideo clamat ad nos nox, item loci & omnium rerum, quibus usus est, vilitas, ut discamus ex eo humiles esse & mites coram deo, discamus amare nesciri, & viles reputari: discamus in oculis nostris nihil esse, & ab alijs, quantum in nobis est, aut quantum licet, velle contemni. Tertio, docuit, quod prudentia carnis mors est, & si factum carnem vixerimus, moriemur. Propterea elegit ipse, quæ carni sunt superiora. Et quisquis aliter eligit, non est imitator Christi. Nonne clamat hoc noctis, hyemis, frigoris & peregrinationis asperitas? Clamat fames, clamor eius vagitus & lachryma. *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.* Abneget, inquit, semetipsum, hoc est, quæ carni sunt mollia, amœna, voluptuosa, delicata atque suavia subtrahat, & desideria in se occidat. Tollat, inquam, crucem suam, id est, non quærat solertia & propria commoda, sed vitio, quæ carni molesta sunt, subeat, & malet, *quod sequatur me.* Eia fratres mei, si milites volumus esse Christi, hoc est, vexillum sequi, velimus nolimus, necesse est, nisi Christo abrenunciare, & eum amico malimus (quod absit) militare. Atqui per multas oportet tribulationes introire in regnum Dei. *Et si qui volunt pie vivere in Christo, persequantur patienter. Et, accedens ad seruitutem Dei, sta (inquit) in timore, & prepara animum tuum ad tentationem.*

Iam denique Christus Deus æternus & infans clamat: *Qui amat vitam suam, perdet illam. Qui amat, inquit, animam suam, id est, qui sensualem solum vitam, satisfacere cupiens desiderijs natura, hoc est, sensualitati, non necessitati, & propterea aduersa fugiens, perdet illam.* O vitioam hoc adverteremus, utinam ad cor reciperemus, qui ex professione crucem sumus amplexi, & mortificandæ carni ex voto tenemur incumbere, quoties propositi nostri inueniamur transgressores. Proh pudor, quale exemplum videmus in Christi infantia, & Christi vita, in eiusdem denique passione nobis præmonstratum. Postremo in sua morte nudus & dilaceratus, quale nobis testamentum reliquit. Quarto, docuit per hanc amorem nostrum transferri ab huius mundi caducis & caducis ad caelestia: quippe qui nihil carnale, nihil mundanum, nihil temporale in hoc mundo habere voluit. Siquidem & in propria veniente sui eum non recipere, tanquam advena & alienus per mundum transiit. Idcirco nobis clamat & verbo & exemplo: *Thesaurizate vobis thesauros in caelo, ubi nec erugo nec tinea demollitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur.* Quibus etiam

erudit nos legē charitatis. Ipse. n. cū diues esset, propter nos pauper factus est. Charitas
 p̄ se humiliavit semetipsum propter nos, formam servi accipiens. Ipse nobis natus, Christi quā-
 nobis datus, nobis annūciatus, seipsum tradidit nobis & pro nobis. Ipse cla-
 mar ab infantia, vt alterutrum diligamus, non verbo, aut lingua, sed opere & ve-
 ritate. Itemq; Hoc est, ait, praeceptum meum, vt diligatis invicem, sicut ego dilexi
 vos. Qui utique dilexi vos, non secundum sensum carnis, sed spiritu & veri-
 tate, benefaciens vobis etiam adhuc inimicis, & liberans omnes oppressos à
 diabolo. Dilexi, inquam vos, quia tradidi memetipsum pro vobis. Sexto, do-
 cuit nos proijcere omnem tristitiam & diffidentiam. Siquidem ipse factus est
 nobis, hostia & redemptio pro peccatis nostris. Accedamus igitur cum fidu-
 tia thronum gratiae eius, credentes quicquid in nomine eius petierimus, da-
 bibe nobis pater: quandoquidem in hoc nobis vnigenitum suum filium dedit,
 vt omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam aeternam, Quomodo non om-
 nia dedit nobis cum illo? Septimo, si priora hae omnia etiam nobis deficiant,
 docuit nos bonae tantummodo esse voluntatis: quia hodie per suos praecones
 cani fecit pacem, non his tantum qui magnorum sunt operum, sed etiam o-
 mnibus bonae voluntatis, id est, ijs qui bona sunt voluntate, licet operatione
 adhuc infirmis, vt p̄ se arguentibus, & infirmitatem suam dolentibus atq;
 accusantibus. Quapropter fratres charissimi nemo se negligat, nemo decipi-
 at, nemo obduretur, quandoquidem salus nostra tam prop̄ est, imò nobiscū
 est. Renouemur igitur spiritu mentis nostrae. Paratus est ille nobis occurrere, non
 minus quam pater illi filio prodigo, sed & (si dici potest) multò clementius
 infantilia brachiola extendere, & poenitentes peccatores ad se constringere,
 propter quos factus est homo, quibus hodie factus est frater. Itaque nemo
 terreatur magnitudine delictorum, nemo te reatur, propria infirmitate, ne-
 mo paveat ex labendi assiduitate, nemo desperet etiam conscientiae obscuri-
 tate. Nouit puer Iesus omnibus his finem atque remedium ponere, qui venit
 delinquentium peccata dimittere non vindicare, qui vulnera nostra venit
 non spernere, sed curare. Nulla est enim damnatio his qui sunt in Christo Iesu, nul-
 la damnatio his qui bonae sunt voluntatis. Et licet quotidie septuagies etiam
 & septies peccent ex infirmitate, nequaquam tamen desperent, modo non
 iaceant vlt̄ò in peccatis: sed mox resurgant, & propositum, ac si nunquam
 occidissent, renouando, ceteraq; delicta per confessionem damnando, fauo-
 rem bonae voluntatis restaurent. *Va ijs qui perdiderunt sustentiam*, hoc est,
 qui ex desperatione aut dedita opera, atque ex omnino deliberato proposito
 se auertunt à Deo, quod Deus à nobis auertat, qui regnat per secula benedi-
 ctus, Amen.

Charitas
 Christi quā-
 ca.
 2. Cor. 8.
 Phil. 2.
 1. Ioan. 3.
 Ioan. 15.
 Acto. 10.
 Tit. 2.
 Confidētia
 in Deum
 ponenda.
 Hebrae. 4.
 Ioan. 16.
 Lucae 11.
 Ioan. 6.
 Rom. 8.
 Bona volū-
 tas quid va-
 leat.
 Luc. 2.
 Rom. 11.
 Ephes. 4.
 Quantum
 in Christo
 Iesu paruu-
 lo confidere
 debeamus.
 Rom. 8.
 Matt. 13.
 Eccles. 2.

IN EADEM SOLEMNITATE.

Quid lux, quidve tenebrae, quae denique sit bona voluntas.

Sermo V.

Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam. *Esaia 9.* Omnes nos
 fratres mei in tenebris esse & uatos, & aliquando vixisse, nemo est qui
 nesciat. Videamus tamen ne in tenebris maneamus vsque adhuc, post-
 quam nobis ortus est sol iustitiae, qui hodie nobis natus est Christus. Gau-
 deamus

Lucæ 2.

Colo 1.

Ioan. 1.

Psal 33.

Lucæ 2.

Hebr. 6.

Bernardus.

Religiosi vt

præ cæteris

ad omnem

perfectione

astringantur

Luc. 1.

Tenebræ a-

nimæ quæ

nam sunt.

Ioan. 1.

Exod. 10.

Cæcitatem

pro lumine

defendere

quam sit

periculosū.

Ioan. 9.

Ibidem.

Quomodo

contingatur

qui cæci

sunt videant

& qui vident

cæci fiant.

Ioan. 8.

Psal III.

Recti corde

qui dicatur.

Luc 5.

Iusti fallaci-

ter qui sunt

deamus potius, quia eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit nos in admirabile lumē suū. Ipse n. est *lux illuminans omnem bonum venientem in mundum*. Accedite igitur charissimi fratres puerum natum, & illuminamini, & quoniam inuenietis eum in præsepio pannis inuolutum, ante ora iumentorum posicum, nolite trepidare, quia in tali forma cum vobis debitis vnde facies vestræ non confundentur. Illuminamini inquam, vt probetis eligatisq; meliora ac viciniore salutē. Neque enim nostrum est (quod Bernardus ait) quemadmodum aliorum, circa communia præcepta loquere, sed inuestigare quæ sit Dei voluntas beneplacens & perfecta. Aliorum itaque est Deum diligere, nostrum adhærere. Aliorum est Dei præcepta seruare, nostrum eius consilia ac beneplacita tenere.

Venit itaque Christus illuminare ijs, qui in tenebris & in vmbra mortis sedent ad dirigendos pedes eorum in viâ pacis. Quibus tenebris? Quicquid in intellectu est, quicquid in voluntate est, quicquid in memoria nobis est, Deus non est, aut cuius causa Deus non est, id est, quod propter Deum in nos non est, hoc inter Deum & animam medium est, tenebræ sunt. Itaque odium & inuidia tenebræ sunt, rancor & amaritudo tenebræ sunt, leperbia & animositas tenebræ sunt, gula & acedia tenebræ sunt, ocium & dissolutio tenebræ sunt, propria voluntas, suisque quæsitio, & amor proprius tenebræ sunt. Hæc vt à nobis expellantur. Christus lux venit in mundum. Sed pro dolor, *dilexerunt homines magis tenebras quam lucem*. dilexerunt magis peccata sua ac vitia, quam virtutem. Et ideo qui eiusmodi sunt, in ad tenebras illas horribiles Aegyptiorum perueniunt, quando resistitur homini, quando contradicitur veritati, quando amantur tenebræ, aut quando (quod pestilentissimum est) tenebræ ignorantur tenebræ, sed censentur, defendunturq; pro lumine. Inde indurantur insipientia corda eorum, & magis obiurgatur iniquitatem arguens, quam faciens. Quis cæcos istos illuminabit, qui cæcos se nesciunt, & se dicunt videre? *Si enim cæci essent*, inquit Saluator, id est, si cæcitatem suam attenderent & se pro cæcis haberent, si se loquerentur, *peccatum non haberent*. Porro modo quia dicunt se videre, peccatum eorum incurabile manet. Adhæc enim lux ista mirabilis venit in mundum, vt qui cæci sunt, videant: & qui vident, cæci fiant, hoc est, ideo Christus venit, vt qui gloriantur in lumine se esse, atque ideo illuminari se non petunt, nec luce egere se credunt, inde magis quotidie obtenebrescant. Qui vero in ignorantiam, suam infirmitatem, suam prauitatem, suam denique (vnde dicam) nihilēitatem verè cognoscunt & odiunt, ijad lucem venire satagunt, ijad lucem quærunt. Hi, inquam, ad Christum veniunt, qui eius flagrant operam, qui ipsum sequi cupiunt. Quisquis enim Christum sequitur, non ambulat in tenebris. Ea propter non his qui tenebras suas amant, non his qui peccata sua defendunt, non his qui seiplos dicunt non delinquere, aut non errare, non his denique qui se non plangunt, quia plangenda non vident, sed *exortum est in tenebris lumen rectis corde*, non his tantum qui iam iusti sunt, sed *rectis corde* est, qui conuersi recto corde Deum quærunt, & boni fore student: quare quidem, *non veni*, inquit Christus *vocare iustos, sed peccatores ad penitentiam*. Non eos iustos ad se Christus trahit, qui se iustos existimant, qui aliena, non propria peccata vident, qui alijs, non sibi delinquentibus irascuntur. Nec enim etiam peccatores quærit, qui sua amant peccata, qui voluntatem delinquent

VI
A

non mutant: sed eos qui ea, quæ prioris vitæ sunt obliuiscuntur, & ea quæ hæcenus benè agere videbantur, contemunt, & ad anteriora se indies nouo semper seruore extendunt: qui postremò quamlibet satagant benè agere, quamlibet omnibus studeant delictis abstinere, desideria tamen & vitiosos motus inclinationesq; malas plangunt, quas vel inuiti sentiunt. Sentiunt tamen, licet non ita vt regnare permittant in suo corpore. Itaq; hæc illi non minus plangunt & emendare student, quàm alia quacunq; grandia peccata. Hoc modo non reprobatur Dominus peccatores se plangentes atque corrigentes, nec fastidit bonam voluntatem, si serueat, licet in venialibus (quibus tamen nulla detur opera) ex infirmitate succumbat. Ediuersò quoque non recipit iustitiam quam arroganti inquinat, aut quam superbia comitatur. Peccatum igitur tenebræ sunt. Veruntamen his qui se extricare contendunt peccatis, qui suam vincere prauitatem conantur, qui Deum, non se ipsos habent præ oculis, hoc est, vobis timentibus Deum, ortus est sol iustitiæ: Vobis in quâ super conscientia vestra vigilantibus, & super custodia gregis affectionum cogitationumq; vestrarum stantibus annunciat: *Ecce Euangelizatio vobis gaudium magnum, quia natus est vobis hodie Saluator mundi.* Itaque Christus nobis attulit lucem in semetipso, qua videamus peccata nostra, qua odiamus tenebras nostras. Voluntaria enim eius paupertas, qua non habuit locum in diuersorio, nobis lux est, qua iam discamus beatos pauperes spiritu, quorum est regnum celorum. Charitas eius qua semetipsum pro nobis obtulit ad docendum & ad sustinendum pro nobis incommoda, exilia, persecutiones, plagas, crucem & mortem, qua orauit denique pro suis crucifixoribus, nobis lux est, vt discamus & inimicos diligere. Humilitas eius qua seipsum exanimi formam serui accipiens, qua contempta mundi gloria, non in palatio, sed nasci voluit in stabulo, mori ignominiose in patibulo, nobis lux est, qua videamus quam sit detestabile crimen lutum, id est, vilem homuncionem superbire, extolli aut nolle subijci, dum videmus Deum immensum humiliari, contemni, & hominibus subdi. Eius mititas nobis lux est, qua famem, frigus, frigora, verba, verbera & vulnera tolerans, sicut ovis ad occisionem ductus est, & sicut agnus coram tondente se non aperuit os suum. Inde enim videmus quâ nihil proficit irasci, quàm nihil minari: vbi passioni propriæ acquiescitur, vbi non Christo pro seruanda disciplina seruitur. Inde discimus quam requiratur à nobis, vt in silentio & mansuetudine lugeamus peccata nostra, & si quid patimur, patientes simus, quando is, qui non pro suis, sed pro alienis peccatis affligitur, tanta mititate & longanimitate sustinuit. Ita charissimi fratres, de omnibus eius virtutibus cogitate, quas suo nos docuit Christus exemplo, suo suadet consilio, atque imitabiles suæ facit gratiæ adminiculo. Hortor igitur vos, accedite Christum, contemplantini infantem, videre paupertatem, attendite humilitatem, cognoscite mansuetudinem, admiremini patientiam: ad extremum respicite eius charitatem, virtutesq; omnes, quas tanquam in speculo lux nostra Christus in seipso nobis monstrauit imitandas. Nihil salubrius hac meditatione, nihil contemplatione hac vtilius, quam deuota mens suam deformitatem ac difformitatem videns compungitur, lugetq; propterea quod tanto adhuc intervallo, tanta distat dissimilitudine à virtutibus quæ sibi in puero hoc monstrata sunt. Atq; idem maiori desiderio accen-

Peccatores cuiusmodi quærat Christus. Quomodo Christus quosdam peccatores suscipiat, quosdam vero iustos reprobet. Peccatum tenebræ quæ dicantur.

Lucæ 2.
Lux Christi vt virtutes in ipso rutilantes sint. Ibidem. Matth. 5.
Luc. 23.

Luc. 6.
Phil. 2.
Luc. 2.
Ioan. 19.

Mititas Christi quæta. Esaiæ 53.
Infancia Christi vt sit deuote meditanda.

Luc. 15.
Festorum
digna cele-
bratio qua-
lis esse de-
deat.
Desideria
absque ope-
ribus otiosa
vt sint.

Bernardus.
Gratiam si-
bi deesse fru-
stra querun-
tur homi-
nes.

Psal. 15.
Rom. 8.
Christo cõ-
pati quid.
Ioan. 12.
Ephes. 5.

Gaudium
verum in
quo cõsistat.

Luc. 3.

Psal. 66.
Ioan. 12.

Ioan. 1.
Hebr. 6.

ditur imitandi, propositum innouat, neglecta restaurat, atque pro adiutorio ipsum (in cuius luce suas videt tenebras) inuocat. Itaque charissimi fratres, nemo sit hodie qui tenebras suas non illuminari à Christo flagitet, nemo qui Christi tanta dignatio non compungat, nemo quem charitas tanta non moueat, nemo cuius duritiam tanta benignitas non emolliat, nemo qui se non vsquequaque emendare atque illi conformare studeat. Hoc propositum, hæc instructio voluntatis, hanc festiuitatem decorat. Siquidem huiusmodi festorum celebratio placet Deo, gaudiumq; in cœlo Angelis facit. Animarum namque in festiuitatibus magis, quàm altarium exornatio quaerenda est. Et sicut suæ cognitio paupertatis, vilitatis, instabilitatis, infirmitatis, accendere debet sancta desideria, ita desideria in nobis non debent esse otiosa, id est, tantum manere debent desideria: verùm etiam sequantur oportet conatus & opera, quorum frequentia atque assiduitas generet habitum mentis, hoc est, virtutem. Scio, omnes quidem desideramus, sed nobis ipsis, id est, vitijs nostris, vim inferre nolumus. Conquerimur nobis gratiam deesse, aut iustus multo gratia conqueretur sibi deesse factores. Omnes quidem (vt verbis vtar Bernardi) peruenire vellemus ad Christum, omnes hoc optamus. (Nemo est enim, qui non velit esse felix) at pauci post Iesum volumus ire, hac via qua ipse ambulauit, ambulare. Inde quotidiana est nostra querimonia, hoc nos grauat, hoc molestum est, hoc nimis arctum, hoc nimis fastidiosum, hoc parum nolumus, illud abnuimus facere, quasi in nostra sit optione constitutum. In quo debeamus Christum imitari. Conregnare Christo optamus omnes, scientes quoniam *delectationes in dextera eius*. Et vtiq; cum eo regnabimus, si tamen hic fuerimus comparsi, id est, si ea quæ molesta, quæ dura, quæ vilia, quæ denique ignominiosa secundum sensum carnis videntur, propter Christum libenter, vt eius efficiamur imitatores, amplectimur. Itaq; accedamus ad Christum, vt ambulemus in lumine eius. Quod enim gaudium nobis esse potest, si in tenebris ambulamus, & lumen iustitiæ non lux erit nobis? Quæ potest nobis esse consolatio, si nobis conscientia deest tranquillitas, si cordis puritas, si pax animi, pietas mentis? In quo, inquam, gaudere, aut foris hilariter possumus, si interno à gaudio nostra mens vacat? Nam si conscientia gaudium defuerit, quid nos lætos efficere poterit? Deest autem conscientia gaudium, si in tenebris & vitijs nostris manemus. Nullum enim est gaudium nec esse potest conscientia, nisi in lumine, & nisi in veritate, qua diligenda quis diligat, odienda odiat, plangat plangenda, fugiat vitanda, quaerenda inquiret, salutaria teneat. Hoc modo fiet, vt conscientia imperturbata maneat atque tranquilla serenitate gaudeat. Quod vel hoc die conuenit maximè, quo melissui facti sunt cœli, quo pax nunciatur hominibus bonæ voluntatis, huiusmodi evangelizatur natus ad esse Saluator. Fratres, si pax & Saluator ipse hominibus adest bonæ voluntatis, quid expectant hi, qui sunt malæ voluntatis? Auertat hoc Dominus à filijs nostris, pro quibus Dominum magis rogamus, vt illuminet vultum suum super eos vt & ipsi conuersi ambulent cum luce habent antequam tenebræ eos exteriores inuoluant, si (quod non speramus) quos tenebræ nunc interiores tenent. Auertat inquam, hæc à nobis pius Dominus noster, ne inter istos sint, qui tenebras ament suas magis quam lucem. Confidimus autem de vobis meliora, vicinioraq; saluti fratres,

VI
A

tametsi ita loquimur. Non enim solum culpas arguimus perpetratas, sed ne fiant, etiam pramonendo impedire desideramus. Propterea enim plerumque contra vitia predicamus, ne singularia capitula & reprehensiones crebras facere cogamur, putantes bonis mentibus sufficere vel pro emendatione, vel pro vitiorum euitatione, predicationem quae sit ad omnes. Bona enim mens, bona voluntas, non expectat singularem sui reprehensionem: sed mox ubi didicerit in se labem aliquam, vltro occurrit vt emendetur. Propterea enim predicationes fiunt, vt auditoribus vitia & peccata ostendantur, arguantur, arceantur, emendantur aut caueantur. Atque ideo auditoribus ea quae conueniunt, dici debent. Nam si contra vsuras, si contra adulteria, si contra negotiatorum fraudes vobis predicarem fratres, quid agerem? prorsus nihil. Monachis monastica sunt inculcanda instituta, atque vt sui sint iurifurandi, quod Deo fecerunt memores, discantq; spiritu viuere, & mortificatis vitijs Deo vacare instituendi sunt: & quamuis alia fortasse libentius, non tamen fructuosius audiuntur. Si enim in sermonibus forte quispiam tangitur, vt sentiat sibi haec esse quae dicuntur necessaria, gaudendum est, quod sermo ociosus non fuit. Sed si bona sit voluntas, locum etiam inueniet vbi quiescat, & gratia Dei accedente fructum producat. Quod si mala sit audientis voluntas, is qui praedicat, si veritatem doceat, absq; culpa est, si auditor scandalizatur, hoc est, si sua obstinatione peior efficitur. Sic enim contigit & Domino Iesu, quod quidem audientes illum scandalizati sunt, quidam abierunt retrorsum. Et nos cum Paulo Apostolo odor sumus vitae bonis in vitam, & odor mortis malis in mortem. Verum, sicut praedixi, non vt haec ita sint in vobis, haec loquimur: sed ne tentet vos Satanas, vestram filij imbecillitatem pramonendo erigamus. Cuius vt astutias euadamus, pramuniat quae so nos sua gratia Iesus Christus Dei & Virginis filius, qui est benedictus in secula, Amen.

Prædicationum utilitas & effectus qui sint.

Rom. 8. Monachi qualiter instituendi sint.

Verbum Dei prædicanda quamuis auditores aliqui scandalizentur.

Matt. 15.

Ioan. 9.

2. Cor. 2.

Acto. 1.

IN SOLENNITATE APPARITIONIS DOMINI nostri Iesu Christi.

Quae munera Christo offeramus, & de stabilitate monachorum virtutisq; difficultate. Sermo I.

Obtulerunt Magi Domino munera, aurum, thus & myrrham. Matth. 2. Quicquid ad historiam festiuitatis hodiernae atinet fratres charissimi facis Euangelium, eiusque elucidationes nobis significant. Hoc nobis tantum restat inquirendum, vt quid nobis in his eruditionis proferatur, intelligamus. Tres Magi primitiae sunt gentium in fide, qui cum muneribus quaesierunt adorare Deum. Nullam hi receperant legem, nullam promissionem à Deo, praeter eam quae Balaam hariolo reuelata fuerat: cuius, notitia ad eos putatur peruenisse, quandoquidem astrorum contem plationi insistebant. Hi itaque dum stellam singularem, & praeter aliarum morem fulgentem ac situatam cernerent, in eius admiratione attoniti, quid per eam significaretur edoceri cupiebant. Quam cum regis esse magni, regis Iudaeorum didicissent, illico eadem duce, & Spiritu sancto trahente, vbi Christus natus fuerat, ad locum peruenerunt, offerentes eidem regi

Tres Magi primitiae gentium. Num. 24.